

Thesis Title	Farmers' Perception and Adaptation in Organic Vegetable Production for Sustainable Livelihood in Chiang Mai Province	
Author	Miss Nathitakarn Pinthukas	
Degree	Doctor of Philosophy (Agricultural Extension and Rural Development)	
Advisory Committee	Dr. Budsara Limnirunkul	Advisor
	Prof. Dr. Pongsak Angkasith	Co-advisor
	Assoc. Prof. Dr. Suraphol Sreshthaputra	Co-advisor

ABSTRACT

The study aimed to explore farmers' practice and constraints in organic vegetable farming as well as to identify farmers' perception and their adaptability in organic vegetable farming, to determine factors influencing farmers' perception and adaptation in organic vegetable farming and to investigate sustainable development in farmers' livelihood in the study areas.

A total of 108 organic farmers of Chiang Mai Organic Agriculture Cooperative were randomly selected from three districts based on current farming practices experience, in transforming to organic vegetable farming in the year of 2013. Data were collected using the semi-structured questionnaires and focus group discussion from January to April 2013. The adaptation in organic farming and farm practice were analyzed using three point rating scale method. In order to fulfill the objectives mentioned above, descriptive statistics such as percentage, average, maximum, minimum, standard deviation and multiple regression analysis were used.

The findings revealed that farmers in three study areas had experience in organic vegetable production. Organic vegetable farming practice, i.e., land

preparation, seed, type of crop, planting method, soil nutrient management, pest management, weed management and harvesting. The disadvantages or constraints inherent in small-farmer adoption of organic agriculture were seen to include: economic, bio-physical and knowledge constraints. The multiple regression analysis results indicated that age, education level, household labor, farm income and extension visit significantly contributed to farmers' perception on organic vegetable production. Moreover, education level, experience, natural water and farmers' networks or membership significantly contributed to farmers' adaptation on organic vegetable production.

In conclusion, at present the reduced chemical use in agriculture is an alternative agriculture of farmers. The perception and adaptation in organic vegetable based on five assets such as natural, physical, human, financial and social where is consider to be the key factors for sustaining farmer livelihood. Therefore, the uptake of agricultural extension and policy planner for promoting effective organic agriculture could consider five assets where as the key supporting factors in farmers' adaptation and perception in organic agriculture which lead to sustainable farmers livelihood.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรับรู้และการปรับตัวของเกษตรกรในการผลิตผักอินทรีย์เพื่อ
การดำรงชีพอย่างยั่งยืน ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาว ณิชิตากานต์ ปิ่นทุภาค

ปริญญา วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต
(ส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท)

คณะกรรมการที่ปรึกษา อ.ดร.บุศรา ลีมนิรันดร์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รศ.ดร.สุรพล เศรษฐบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสำรวจการปฏิบัติและอุปสรรคในการผลิตผักอินทรีย์ของเกษตรกร เพื่อระบุระดับการรับรู้ในการผลิตผักอินทรีย์ของเกษตรกร และประเมินการปรับตัวของเกษตรกรในการผลิตผักอินทรีย์ ตลอดจนเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และการปรับตัวในการผลิตผักอินทรีย์ของเกษตรกรและค้นหาแนวทางที่สนับสนุนการพัฒนาวิถีชีวิตอย่างยั่งยืนในท้องถิ่นที่ทำการศึกษา

การเก็บตัวอย่างโดยสุ่มจากเกษตรกรผู้ผลิตผักอินทรีย์ จำนวน 108 คน ของสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ถูกสุ่มคัดเลือกจากสามอำเภอ โดยใช้เกณฑ์ระดับประสบการณ์การทำเกษตรในการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์ในรอบการผลิตปีพ.ศ. 2556 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเมษายน ปีพ.ศ. 2556 การปรับตัวในการทำเกษตรอินทรีย์ใช้ค่ามาตรวัด 3 ระดับ นอกจากนั้นยังใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น

ผลจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรในสามพื้นที่ที่ทำการศึกษามีประสบการณ์ในการผลิตผักอินทรีย์ ใช้หลักเกษตรอินทรีย์ในการผลิต เช่น การเตรียมดิน การเตรียมเมล็ด ประเภทของผัก วิธีการปลูก การจัดการธาตุอาหาร การจัดการแมลง การจัดการศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว ข้อจำกัด

หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำการเกษตรขนาดเล็กจากการทำเกษตรอินทรีย์ที่พบประกอบไปด้วย: อุปสรรคทางเศรษฐกิจ ชีวภาพ และความรู้ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแสดงให้เห็นว่า อายุ ระดับการศึกษา แรงงานในครัวเรือน รายได้จากการเกษตร และการส่งเสริมการเกษตรมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการรับรู้ของเกษตรกรในการผลิตผักอินทรีย์ นอกจากนี้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ แหล่งน้ำธรรมชาติและการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเกษตรกรหรือสมาชิกเกษตรกรมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับตัวในการผลิตผักอินทรีย์ของเกษตรกร

กล่าวโดยสรุป ปัจจุบันนี้การลดการใช้สารเคมีในการผลิตเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการทำการเกษตรของเกษตรกร การรับรู้และปรับตัวสู่การผลิตผักอินทรีย์มีพื้นฐานจากการจัดการทุน 5 ด้าน เช่น ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ทุนกายภาพ ทุนมนุษย์ ทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน ดังนั้นการนำไปใช้ในการส่งเสริมและวางแผนด้านนโยบายของภาครัฐด้านการทำเกษตรอินทรีย์จึงควรพิจารณาฐานทุนทั้ง 5 ด้าน ที่เป็นปัจจัยหลักต่อการปรับตัวและการรับรู้ของเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์ที่นำไปสู่ความยั่งยืนของวิถีชีวิตเกษตรกร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved